

1. Inleiding

Een aantal studentgroeperingen is gevraagd om hun stellingname inzake decentrale toelating.

De volgende groepen werden benaderd:

- * het Interstedelijke Studenten Overleg (ISO)
- * de Landelijke Studentenvakbond (LSVB)
- * de stichting 'Lot'genoten, die sinds enige tijd de belangen van uitgelote studenten (medicijnen) behartigt,
- * het Landelijk Aktie Komitee Scholieren (LAKS).

2. Overzicht: LAKS, ISO, LSBV, 'Lot'genoten

Het **LAKS** gaf aan over decentrale toelating geen standpunt te hebben uitgewerkt.

Het **ISO** stelde dat zijn standpunt, zoals geformuleerd ter gelegenheid van de door de commissie Drenth georganiseerde hoorzitting, nog steeds actueel is (zie de bijlagenbundel bij het rapport 'Gewogen loting gewogen', p. 229-230). Samenvattend: het ISO is tegen selectie aan de poort, en zou een oriënterende en selecterende propedeuse verkiezen. Gegeven de praktische bezwaren hiertegen, kiest het voor loting als 'beste keus uit een aantal kwaden'. Gegeven de onzekerheid over welke parameters bij selectie aan de poort voldoende voorspellende waarde hebben - cijfers? motivatie? werkervaring? -, zou dit (vooralsnog) ongewogen loting moeten zijn. Maar hoè ook geselecteerd zal worden: 'Een voorwaarde is volgens het ISO dat het systeem centraal geregeld moet blijven. Decentrale selecties zorgen voor onrechtmatigheid en worden dan een concurrentiemiddel'.

De **LSVB** zond de commissie, op zijn standpunt zoals in de hoorzitting van de commissie Drenth geformuleerd (o.c., p. 241-242), nog enige aanvullende informatie: o.m. zijn reactie aan het departement op de beleidsnotitie 'Toelating tot opleidingen met een numerus fixus' (dd. 14-12-1996), verder schriftelijke uitwerkingen van het LSBV-standpunt over de toelatingssystematiek van de hand van voorzitter en vice-voorzitter, en persberichten. Het LSBV-standpunt kan, in grote lijnen, als volgt worden samengevat. De LSBV meent dat, mits kandidaten voor een ho-studie de vereiste kwalificatie bezitten, verdere selectie geen uitgangspunt kan zijn. Loting is niet acceptabel. Toelating op basis van cijfers is dat evenmin, want ook motivatie, sociale vaardigheden, doorzettingsvermogen e.d. zijn van belang. Geen enkele 'externe' vorm van selectie kan technisch volledig juist gebeuren: de student zelf is de beste beoordelaar. De LSBV is daarom voor zelfselectie, en pleit in dit verband voor voorlichting tijdens het vo, betere verwijzingsmethodieken, oriënterende kennismakingsgespreken met opleidingen, een oriënterende, selecterende en verwijzende propedeuse. Op basis daarvan kan de student zijn keuze bepalen. De LSBV wijst selectie door de instelling - decentrale toelating - af: deze is niet objectief.

Ook van de stichting '**Lot'genoten** kwam, naast de het voor de commissie Drenth geformuleerde standpunt (o.c., p. 232-232), de reactie op de hierboven genoemde beleidsnotitie beschikbaar. De stelling dat loting, in welke vorm dan ook, verwerpelijk is, staat in het stichtingsstandpunt centraal. Cijferweging verandert daar niets aan, omdat voor geschiktheid schoolprestaties niet doorslagge-

vend zijn. Het alternatief dat de stichting aandraagt luidt als volgt: onmiddellijke plaatsing van de meest geschikte studenten en voor de anderen 'gewogen wachtlijsten', waarbij studenten, afhankelijk van de weging, na een, twee of meer jaar gegarandeerd geplaatst worden. Bij het vaststellen van de plaats op de wachtlijst is de relatieve geschiktheid bepalend. Deze wordt deels op basis van cijfers vastgesteld maar bijvoorbeeld ook sociale vaardigheden en motivatie tellen mee. Juist wie geschikt/gemotiveerd is, zo meent de stichting, zal zich door een wachttijd niet laten afschrikken. Studenten kunnen echter ook zelf nog invloed uitoefenen op het moment van plaatsing - 'lot in eigen hand'. Zij kunnen via stages, het behalen van de propedeuse in een andere richting e.d. 'punten' verwerven waarmee hun wachttijd verkort wordt. Geschiktheid kan ook decentraal worden vastgesteld, doordat faculteiten punten kunnen toekennen i.v.m. buitengewone kwaliteiten of ervaring. Tegen het toewijzen van plaatsen door instellingen zelf heeft de stichting geen bezwaar. Zou het idee van wachtlijsten niet worden doorgevoerd dan bepleit de stichting in ieder geval selectie door de instellingen mogelijk te maken voor wie twee maal is uitgeloot. Zij stelt voor om in dat geval het percentage plaatsen dat hiervoor gereserveerd wordt, zo hoog mogelijk te maken.